

Ctěný pane doktor Makovický,

článek je v tisku, vyjde tento měsíc a budoucí. Zčeštil jsem jej sám hned v rukopisu; třeba tím zůstane ráz poněkud nezvyklý, ale to nevádí. Výtisků jste si naposledy žádal: 100. Dám je udělat. Nezkracoval jsem, ale doslov Dr. Škarvana nedám;¹ hodí se však k brožurce a tudíž, uznáváte-li, dám jej vysazet a přitisknout (slovensky).

Zmíněné dva doplňky mohou se příjmenovat na konci článku v poznámce – prosím napište mi na cedulku plný titul (jak slovníku a článku, tak dramatu). N[árodní] listy o tom něco měly. Těšil jsem se, že se uvidíme, ale musíme být v Praze. Proto také o věcech slovenských nemůžeme si promluvit; ale podávám alespoň tyto otázky.

Nenašel by se z mladších Slováků jeden – dva, kdo by nám do N[áší] doby občas něco napsal? Ať už o Slovensku přímo nebo něco jiného, jen ať je to od Slováka: tím se u Vás vzbudí zájem (alespoň zájemeček) a tím zesílí se ta naše vzájemnost. Pěstuji v N[áší] d[obě] Slovensko co nejvíce,² také jinde zde v témž směru působím, totiž bez politického přímého horování a pouze poučováním věcným.

Bylo by důležité, aby Slováci stopovali Maďary a jejich práci – referáty a zprávy o nich stejně vhodně by působily. Jest kdo?

Pravda – sami doma máte Pohľady: ale myslím si, že je u nás slovo volnější pro kritiku a nemo propheta in patria^a to právě v malém kroužku je zlé, že druh od druhu ničeho nečekají a zase vyskytnou-li se co, nad míru se vynáší.

Nevím jestli Vy sám nedostanete chuti k pracím dalším – přál bych si to ovšem. A opakují – důležité teď je, aby se u Vás duchovně pracovalo o čemkoli. Proto byste např. podobným referátem o Tolstého posledních pracích, o vývoji jeho učení a žáků atp. prospěl. Snad také sám byste měl co říci o Vašich tam v Uhorsku?

Vaši Nazaríni³ dali mně myslit a potvrdili mně také, co říkávám: Hnutí je protest proti světskosti života v Uhrách, zejména církve evanj[elické]; stejně již katolická církev poznává nebezpečí nynější zprávy církevní. A nejsou to ovšem pouze Maďari ačkoli jejich režim vinu má velikou. A právě to je u Vás a pro Vás nejhroznější, že není života duchovního – v Uhrách kdo věří v mechaniku.

Pozdravují naši a já sám s nimi od srdce.

T. G. Masaryk

6. VIII. 96.

DOPIS

ALU SNK, f. D. Makovický, sign. 50 A 61a. Originál, rukopis. Tamtéž opis, strojepis.

a – Nikdo není prorokem ve své vlasti (latinsky).

1 – Studie Alberta Škarvana o nazarénoch, kterou Masaryk odmítl otisknout, vyšla nakonec pod titulem ŠKARVAN, A. Mezi nazarénmi. In *Hlas* 6 (1904).

T. G. Masaryk J. Vlčkovi
[S. I.], 18.srpna 1896

/30

V[ážený] příteli,

revidoval jsem článek Váš sám, neboť nebylo na posláni času. Potěšil mne, proto že jste upozornil na některé slabosti mart[inských] pánů. A prosím, abyste v tom pokračoval – v té šetrné formě jistě ani osobám se neublíží. A kritika, doufám, vzbudí přece nějaký interes – hrozné je to, že na Slovensku není duchovního života a běží tedy o to, život ten budit. Vedle článků v N[áš]í d[obě] dopisy z Čech mohly by působit stejně – ale o dopisech těch dovoluňte mně říci, že by musily podávat zprávy o těch životních otázkách, o které se u nás jedná a o které se také jedná na Slovensku. Pochopuji, že jste jim do Pohl[adů]¹ nechtěl zanášet naše spory, a to schvaluji; ale nevyhnul jste se tím někdy věcem? (O osoby neběží!) A kdyby pak Martinští dovedli v těch našich otázkách říci slovo a slovo své (to jste teď právně žádal), pak zase zajímaly by listy slovenské čtenáře české. Ale co nám mohou ti páni říci o Vrchlickém atd.? Je to smutné.

Článek Makovického je pěkný. Jeho dokončení potvrdí vám to, co říkáte o evanj[elické] církvi: nazarénství je protest lidu (maď[arského] i slovenského) proti mrtvotě církevní.

Prosím o to ukončení letošních článků o Slovensku a to brzy – poslední číslo musí být dříve hotovo.

Pozdravení doma a všem známým

Masaryk

18/8/96

Do nového ročníku I. č. budeme mít pokračování o Slovensku? Prosím, napište to – aby programový sešit obsahem ukazoval že se o Slovensko budeme starat i dále.

M.

DOPIS

LA PNP, f. J. Vlček, Originál, rukopis.

JIRÁSEK, J. Z korespondencie predstaviteľov českého a slovenského národného hnutia na prelome 19. a 20. storočia. In *Historický časopis* 17 (1969), č. 2, s. 276–277.

1 – Slovenské pohľady.